

۱۰ کتاب برتر جامعه‌شناسی

محمد فکری

گفت: از بین تمامی این فهرست‌ها، کتاب‌هایی که توسط انجمن بین‌المللی جامعه‌شناسی اعلام شده‌اند، بین اجتماع علمی جامعه‌شناسان از اعتبار و پذیرش بیشتری برخوردار هستند. در جدول ۱ فهرست ۱۰ کتاب برتر جامعه‌شناسی به همراه تعداد آرای آن‌ها آمده است. کتاب‌هایی که به زبان فارسی ترجمه شده‌اند، با عنوان فارسی آن‌ها و همچنین نام مترجم و ناشرشان ذکر شده‌اند. کتاب‌هایی هم که هنوز به فارسی ترجمه نشده‌اند، با عنوان انگلیسی کتاب و نویسنده ذکر شده‌اند. در این فهرست از بین چهار نفری که به‌عنوان کلاسیک‌های جامعه‌شناسی جهان شناخته می‌شوند، یعنی مارکس،

«انجمن بین‌المللی جامعه‌شناسی» در سال ۱۹۷۷ پیمایشی را بین اعضای خود برای ارزیابی انتقادی میراث جامعه‌شناسی در قرن بیستم انجام داد که نتایج آن در کنگره جهانی انجمن بین‌المللی جامعه‌شناسی در سال ۱۹۹۸ اعلام شد. در این پیمایش انجمن جهانی جامعه‌شناسی از اعضای خود خواست هر کس پنج کتاب منتشر شده در قرن بیستم را که در حرفه آن‌ها به‌عنوان جامعه‌شناس تأثیرگذار بوده‌اند، انتخاب کند.^۱ هر چند ۲۲ سال از انجام این نظرسنجی می‌گذرد و مراجع دیگری هم با روش‌های متعدد کتاب‌های دیگری را به‌عنوان کتاب‌های برتر جامعه‌شناسی اعلام کرده‌اند، ولی تقریباً می‌توان

جدول ۱. کتاب برتر جامعه‌شناسی

ردیف	نام کتاب	نویسنده	تعداد رأی	مترجم	ناشر ایرانی
۱	اقتصاد و جامعه	ماکس وبر	۹۵	عباس منوچهری، مهرداد ترابی‌نژاد، مصطفی عمادزاده	سمت
۲	بینش جامعه‌شناختی	سی‌رایت میلز	۵۹	عبدالمعبود انصاری	سهامی انتشار
۳	Social Theory and Social Structure	Robert Merton	۵۲	-	-
۴	اخلاق پروتستان و روح سرمایه‌داری	ماکس وبر	۴۷	عبدالمعبود انصاری	سمت
۵	ساخت اجتماعی واقعیت	پیتر ال برگر و توماس لاکمن	۴۵	فریبرز مجیدی	علمی و فرهنگی
۶	تمایز: نقد اجتماعی قضاوت‌های ذوقی	پیر بوردیو	۴۳	حسن چاوشیان	ثالث
۷	در باب فرایند تمدن	نوربرت الیاس	۳۰	غلامرضا خدیوی	جامعه‌شناسان
۸	نظریه کنش ارتباطی	یورگن هابرماس	۲۹	کمال پولادی	روزنامه ایران / نشر مرکز
۹	The Structure of Social Action	Talcott Parsons	۲۸	-	-
۱۰	نمود خود در زندگی روزمره	اروینگ گافمن	۲۵	مسعود کیان‌پور	نشر مرکز

با مجله‌های رشد آشنا شوید

مجله‌های دانش‌آموزی

به صورت ماهنامه و نه شماره در سال تحصیلی منتشر می‌شود:

رشد کودک برای دانش‌آموزان پیش‌دبستانی و پایه اول دوره آموزش ابتدایی

رشد نوجوان برای دانش‌آموزان پایه‌های دوم و سوم دوره آموزش ابتدایی

رشد دانش‌آموز برای دانش‌آموزان پایه‌های چهارم، پنجم و ششم دوره آموزش ابتدایی

مجله‌های دانش‌آموزی

به صورت ماهنامه و هشت شماره در سال تحصیلی منتشر می‌شود:

رشد نوجوان برای دانش‌آموزان دوره آموزش متوسطه اول

رشد برهان برای دانش‌آموزان دوره آموزش متوسطه اول

رشد جوان برای دانش‌آموزان دوره آموزش متوسطه دوم

مجله‌های بزرگسال عمومی

(به صورت ماهنامه و هشت شماره در هر سال تحصیلی منتشر می‌شود):

- رشد آموزش ابتدایی ♦ رشد فناوری آموزشی
- رشد مدرسه زندگی ♦ رشد معلم ♦ رشد آموزش خانواده

مجله‌های بزرگسال تخصصی:

به صورت فصلنامه و سه شماره در سال تحصیلی منتشر می‌شود:

- رشد آموزش قرآن و معارف اسلامی ♦ رشد آموزش زبان و ادب فارسی
- رشد آموزش هنر ♦ رشد آموزش مشاور مدرسه ♦ رشد آموزش تربیت بدنی
- رشد آموزش علوم اجتماعی ♦ رشد آموزش تاریخ ♦ رشد آموزش جغرافیا
- رشد آموزش زبان‌های خارجی ♦ رشد آموزش ریاضی ♦ رشد آموزش فیزیک
- رشد آموزش شیمی ♦ رشد آموزش زیست‌شناسی ♦ رشد مدیریت مدرسه
- رشد آموزش فنی و حرفه‌ای و کار دانش ♦ رشد آموزش پیش‌دبستانی
- رشد برهان متوسطه دوم

مجله‌های رشد عمومی و تخصصی، برای معلمان، دانشجویان معلمان دانشگاه‌های وابسته و کارشناسان وزارت آموزش و پرورش و... تهیه و منتشر می‌شود.

♦ نشانی: تهران، خیابان ایرانشهر شمالی، ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش، پلاک ۲۶۶.

♦ تلفن و نمابر: ۰۲۱ - ۸۸۳۰۱۴۷۸

♦ وبگاه: www.roshdmag.ir

دورکیم، وبر و زمیل، فقط کتاب‌هایی از وبر دیده می‌شود که از این حیث قابل تأمل است. در حالی که کتاب ماکس وبر در فهرست ۱۰ کتاب برتر جامعه‌شناسی قرن بیستم قرار گرفته‌اند که برخلاف انتظار نامی از دیگر کلاسیک‌های این رشته دیده نمی‌شود. امیل دورکیم بین ۱۰ ردیف نخست کتابی ندارد و حتی اسمی از کارل مارکس هم دیده نمی‌شود.

از ۱۰ نویسنده برتر جامعه‌شناسی، شش نفر آن‌ها (میلز، گافمن، پارسونز، برگر، لاکس و مرتن) آمریکایی هستند، سه نفر (وبر، الیاس و هابرماس) آلمانی‌اند و پیر بوردیو هم تنها جامعه‌شناس فرانسوی این جمع است. ملیت این افراد به نحوی بیانگر تعلق آن‌ها به پارادایم‌های مختلف جامعه‌شناسی است. البته با این قید که برای مثال لزوماً نمی‌شود تمامی آمریکایی‌ها را متعلق به یک پارادایم دانست، چرا که **میلز** و **پارسونز** دو طیف نه تنها متفاوت بلکه متضاد بودند. همچنین بین آلمانی‌ها هم که جامعه‌شناسی تفهیمی در آنجا ریشه دارد، باید **هابرماس** را بیش از «جامعه‌شناس تفهیمی» «جامعه‌شناس انتقادی» دانست. در این فهرست هیچ نامی از جامعه‌شناسان غیرغربی دیده نمی‌شود. از نظر ترجمه‌هایی هم که از این آثار شده است، ترجمه ۸۰ درصدی ۱۰ کتاب برتر جامعه‌شناسی جهان به زبان فارسی را می‌توان نشانه‌ای از انتخاب‌های صحیح مترجمان و جامعه‌شناسان ایرانی دانست. هر چند برای ارزیابی توفیق جامعه‌شناسی در ایران باید معیارها و شاخص‌های متعددی را در نظر داشت، ولی اگر یکی از این شاخص‌ها ترجمه متون مهم جامعه‌شناسی جهان باشد، در این شاخص جامعه‌شناسی ایران نمره قابل قبولی دارد. ترجمه ۸ کتاب از ۱۰ کتاب برتر جامعه‌شناسی قرن بیستم به زبان فارسی را می‌توان نشانه‌ای از توجه جامعه‌شناسی ایران به روند جهانی این علم دانست. از بین مترجمان ایرانی این کتاب‌ها، به استثنای **فریبرز مجیدی** و **عبدالمعبود انصاری**، همگی جزو اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های متفاوت ایران هستند. البته **عبدالمعبود انصاری** نیز عضو هیئت علمی و بازنشسته **دانشگاه ویلیام پترسون** آمریکا است و او را هم باید جزو مترجمان دانشگاهی تلقی کرد. دانشگاهی یا غیردانشگاهی بودن این مترجمان از این حیث مهم است که در ایران علاوه بر آکادمیسین‌ها، روشن‌فکران و مترجمان غیردانشگاهی هم نقش قابل اعتنایی در تولید متون جامعه‌شناسی داشته‌اند و نمی‌توان اجتماع جامعه‌شناسی ایران را فقط به دانشگاه محدود کرد. البته در مورد ۸ کتاب برتر جامعه‌شناسی که به فارسی ترجمه شده‌اند، این فهرست نشان می‌دهد سهم غیردانشگاهی فقط ترجمه یک کتاب بوده است. مترجمان دانشگاهی این کتاب‌ها به شرح زیر عضو هیئت علمی یا بازنشسته دانشگاه‌ها هستند.

- ♦ **عباس منوچهری**، گروه علوم سیاسی دانشگاه تربیت مدرس؛
- ♦ **مهرداد ترابی‌نژاد**، گروه علوم اجتماعی دانشگاه خوارزمی؛

سال رونق تولید

رشد آراش

نحوه اشتراک مجلات رشد:

الف. مراجعه به وبگاه مجلات رشد به نشانی www.roshdmag.ir و ثبت نام در سایت و سفارش و خرید از طریق درگاه الکترونیکی بانکی.

ب. واریز مبلغ اشتراک به شماره حساب ۳۹۶۶۲۰۰۰ بانک تجارت، شعبه همراه آزمایش کد ۳۹۵ در وجه شرکت افست و ارسال فیش بانکی به شماره برگ تکمیل شده اشتراک با پست سفارشی یا از طریق دورنگار به شماره ۰۲۱-۸۸۴۹۰۲۳۳-۰۲۱.

شماره شبانه: IR18018000000000000000039662000

عنوان مجلات در خواستی:

نام و نام خانوادگی:

تاریخ تولد: میزان تحصیلات:

تلفن:

نشانی کامل پستی:

استان: شهرستان:

خیابان:

پلاک:

شماره فیش بانکی:

مبلغ پرداختی:

اگر قبلاً مشترک مجله رشد بوده‌اید، شماره اشتراک خود را بنویسید:

امضا:

نشانی: تهران، صندوق پستی امور مشترکین: ۳۳۳۱-۱۵۸۷۵

تلفن امور مشترکین: ۰۲۱-۸۸۴۷۳۰۸

Email: Eshterak@roshdmag.ir

هزینه اشتراک سالانه مجلات عمومی رشد (هشت شماره): ۵۵۰/۰۰۰ ریال

هزینه اشتراک سالانه مجلات تخصصی رشد (سه شماره): ۳۵۰/۰۰۰ ریال

- **مصطفی عمادزاده**، گروه اقتصاد دانشگاه اصفهان؛
- **حسن چاوشیان**: گروه علوم اجتماعی دانشگاه گیلان؛
- **غلامرضا خدیوی**، گروه علوم تربیتی دانشگاه آزاد مشهد؛
- **کمال پولادی**، گروه علوم سیاسی دانشگاه آزاد چالوس؛
- **مسعود کیان‌پور**، گروه علوم اجتماعی دانشگاه اصفهان.
- در این فهرست فقط یک نفر عضو هیئت علمی دانشگاه‌های تهران است و شش نفر دیگر عضو هیئت علمی دانشگاه‌های شهرستان‌های متفاوت ایران هستند. این فهرست نشان می‌دهد که همگی این مترجمان الزاماً اعضای هیئت علمی گروه‌های علوم اجتماعی نیستند و دانش‌آموختگان رشته‌های علوم سیاسی و اقتصاد هم در ترجمه کتاب‌های برتر جامعه‌شناسی به زبان فارسی ایفای نقش کرده‌اند.
- نکته قابل توجه دیگر در فهرست مترجمان فارسی، ترجمه دو کتاب توسط عبدالمعبود انصاری، عضو هیئت علمی و بازنشسته گروه جامعه‌شناسی دانشگاه ویلیام پترسون آمریکا است. انصاری با وجود اینکه در ایران ساکن نیست، اما با ترجمه دو کتاب، نقش مهمی در آشنایی ایرانیان با متون مهم جامعه‌شناسی جهان داشته است. از نظر زمانی هم این دو کتاب نخستین کتاب‌های فهرست مزبور هستند که به فارسی ترجمه شده‌اند و از این جهت نیز عبدالمعبود انصاری را باید پیشگام ترجمه کتاب‌های برتر جامعه‌شناسی قرن بیستم در ایران دانست.
- همچنین، انتشار دو کتاب از این آثار توسط «سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی (سمت)» قابل توجه و معنی دار است. «سمت» که حاصل تفکر انقلاب فرهنگی و مولود مصوبه «شورای عالی انقلاب فرهنگی» است، با این هدف تأسیس شد که «در زمینه علوم انسانی»، به‌ویژه از نظر پیوند آن‌ها با مسائل اسلامی، به تدوین کتب مبنایی، ... و نیز کتب درسی برای دانشگاه‌ها بپردازد»^۱ و اکنون به یکی از ناشران برجسته کتاب‌های علوم انسانی و اجتماعی در ایران تبدیل شده است؛ چنانچه دو مورد از کتاب‌های ماکس وبر را در ایران منتشر کرده است. سمت تنها ناشر دولتی این فهرست نیست و «انتشارات علمی و فرهنگی» و «انتشارات روزنامه ایران» هم دیگر ناشران دولتی هستند که زمینه‌ساز انتشار چهار کتاب برتر جامعه‌شناسی در قرن بیستم به زبان فارسی شده‌اند. چهار کتاب دیگر این فهرست توسط ناشران خصوصی منتشر شده‌اند که نشانگر تأثیرگذاری بخش خصوصی در گسترش متون برتر جامعه‌شناسی در ایران است. بین ناشران خصوصی نیز «نشر مرکز» با انتشار دو کتاب نقش قابل توجهی در دسترسی ایرانیان به متون برتر جامعه‌شناسی داشته است.

پی‌نوشت‌ها

1. تاریخچه سازمان سمت، وبسایت سمت: www.samt.ac.ir
2. <http://www.isa-sociology.org/books/>